

1989 kwiecień 7 – Uchwała Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” w sprawie wyborów do sejmu i senatu¹ [w:] Dokumenty władz NSZZ „Solidarność” 1981-1989. Wstęp, wybór i opracowanie Jan Olszek, Warszawa 2010.

Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ „Solidarność”² po szczegółowej dyskusji postanowiła zająć następujące stanowisko w sprawie wyborów do sejmu i senatu:

1. Uważamy za sprawę pierwszorzędnej wagi, aby w najbliższych wyborach maksymalnie wykorzystać powstałe możliwości, mimo że nie będą to jeszcze wybory w pełni demokratyczne³.

Uważamy za niezbędne, aby wszystkie struktury związku i wszyscy członkowie związku uznali, że „Solidarność” będzie wchodzić do legalnego życia publicznego w trakcie kampanii wyborczej.

¹ Wybory w czerwcu 1989 r. (głosowanie miało miejsce 4 i 18 czerwca 1989 r.) odbyły się według ordynacji przyjętej przez sejm 7.04.1989 r. Zgodnie z nią wybory do sejmu miały być powszechne, równe, tajne i bezpośrednie. Posłowie byli wybierani w okręgach i z listy krajowej. Podczas obrad okrągłego stołu ustalono, iż 65% mandatów przypadnie ekipie partyjno-rządowej, zaś o pozostałe 35% mogli się ubiegać kandydaci wszystkich ugrupowań, w tym opozycji. Wybory do senatu były w pełni demokratyczne. Wybory te były ważne dla strony solidarnościowej, dawały jej bowiem szansę na zdobycie własnej reprezentacji w parlamencie. W tej sytuacji starano się wykorzystać w kampanii wyborczej wszelkie możliwości, by uzyskać jak najlepszy wynik.

² Krajowa Komisja Wykonawcza NSZZ „Solidarność”, jednolite kierownictwo powołane 25.10.1987 r. Na czele stanął Lech Wałęsa, ponadto do Komisji weszli Zbigniew Bujak, Jerzy Dłużniewski, Władysław Frasyniuk, Stefan Jurczak, Bogdan Lis, Andrzej Milczanowski, Janusz Pałubicki, Stanisław Węglarz.

³ Wybory czerwcowe, zgodnie z ustaleniami strony rządowej i „Solidarności” przyjętymi podczas obrad okrągłego stołu, miały być kontraktowe w przypadku sejmu, a w pełni demokratyczne tylko w przypadku senatu.

2. KKW zwraca się do Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym NSZZ „Solidarność”⁴ do objęcia patronatu nad kampanią wyborczą jako Komitet Obywatelski „Solidarność”.

KKW zaleca regionalnym strukturom związku podjęcie inicjatyw zorganizowania na czas wyborów, we współpracy z NSZZ RI „Solidarność”⁵, wojewódzkich czy regionalnych komitetów obywatelskich „Solidarność”. Zadaniem ich będzie formowanie regionalnych list kandydatów, wystawianie przedstawicieli do komisji wyborczych oraz prowadzenie kampanii wyborczej.

KKW oczekuje, że Komitet Obywatelski „Solidarność” na podstawie list regionalnych uformuje zbiorczą listę krajową kandydatów na wszystkie dostępne w wyborach mandaty. Tej liście „Solidarność” i jej przewodniczący udzielą pełnego poparcia.

3. Wyrażamy nadzieję, że na listach kandydatów wystawione zostaną osoby reprezentujące różne środowiska społeczne i różne orientacje polityczne kontynuujące solidarnościową tradycję odpowiedzialności za losy ludzi pracy w Polsce i za losy kraju. Oczekujemy, że wśród kandydatów znajdą się także działacze naszego związku.

⁴ Wałęsa Lech (1943), działacz związkowy i opozycyjny, prezydent Polski, polityk. W 12.1970 r. członek Komitetu Strajkowego w stoczni gdańskiej, w 1978 r. współzałożyciel Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. W 1980 r. stanął na czele strajku w Stoczni Gdańskiej. Współzałożyciel NSZZ „Solidarność” i jej przewodniczący. Internowany w stanie wojennym. Po zwolnieniu zaangażowany w konspiracyjną działalność związku. Laureat pokojowej Nagrody Nobla w 1983 r. Współtwórca okrągłego stołu, odegrał znaczącą rolę w transformacji ustrojowej Polski. W latach 1990-1995 prezydent RP.

⁵ Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność” został zalegalizowany po porozumieniach rzeszowsko-ustrzyckich z 19.02.1981 r. (zarejestrowany 12.05.1981 r.). Powstał z połączenia NSZZ RI „Solidarność Wiejska”, NSZZ „Solidarność Chłopska” i Chłopskich Związków Zawodowych. Pierwszym przewodniczącym został Jan Kułaj. Zdelegalizowany w stanie wojennym, ponowna legalizacja miała miejsce w 1989 r. Walczył o równouprawnienie rolników indywidualnych.

4. Mamy świadomość, że wybory będą przeprowadzone w bardzo prędkim terminie i że Komitet Obywatelski stanie przed ogromnymi trudnościami, liczymy jednak na szeroką aktywność społeczną. Liczymy także na aktywny udział w wyborach i ich przygotowaniu środowisk i organizacji młodzieżowych i studenckich, w szczególności NZS⁶. Apelujemy do ludzi pióra, do artystów, do dziennikarzy, zwłaszcza prasy niezależnej, do plastyków i do ludzi nauki o ofiarny udział w przeprowadzeniu kampanii wyborczej.

Źródło: „Tygodnik Mazowsze”. 12 IV 1989, nr 290.

⁶ Niezależne Zrzeszenie Studentów powstało 22.09.1980 r. Domagało się demokratyzacji życia akademickiego, przestrzegania praw człowieka oraz podstawowych swobód politycznych. W stanie wojennym zdelegalizowane; część członków kontynuowała działalność nielegalnie. Działalność wznowiono w 1989 r.